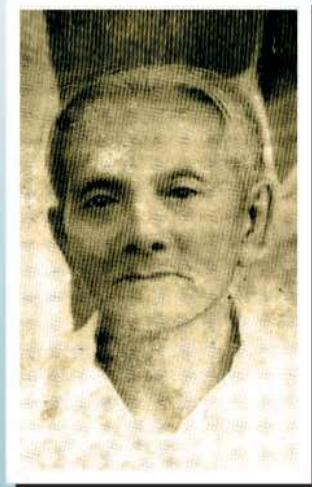

KỂ CHUYỆN DANH NHÂN VIỆT NAM

LÊ MINH QUỐC

Tập 2

NHỮNG NGƯỜI VIỆT NAM ĐI TIÊN PHONG

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

**NHỮNG NGƯỜI
VIỆT NAM
ĐI TIỀN PHONG**

BIỂU GHI BIẾN MỤC TRƯỚC XUẤT BẢN ĐƯỢC THỰC HIỆN BỞI THƯ VIỆN KHTH TP.HCM

Lê Minh Quốc

Những người Việt Nam đi tiên phong / Lê Minh Quốc. - Tái bản có chỉnh sửa, bổ sung. - T.P.
Hồ Chí Minh : Trẻ, 2009.

228tr. : tranh ảnh, hình vẽ ; 24cm. - (Kể chuyện danh nhân Việt Nam ; T.2)

I. Danh nhân -- Việt Nam. I. Ts. II. Ts: Kể chuyện danh nhân Việt Nam.

959.7092 -- dc 22

L433-Q16

KỂ CHUYỆN DANH NHÂN VIỆT NAM

LÊ MINH QUỐC

NHỮNG NGƯỜI VIỆT NAM ĐI TIỀN PHONG

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Lời nói đầu

Nhìn lại lịch sử hơn bốn ngàn năm dựng nước và giữ nước, chúng ta tự hào Tổ quốc ta có những danh nhân đã đóng góp trí tuệ, tài năng trong các lĩnh vực kinh tế, chính trị, quân sự, văn hóa... Qua đó, chúng ta nhận thấy, một trong những truyền thống tốt đẹp góp phần tạo nên bản sắc của dân tộc ta là tinh thần hiếu học, say mê nghiên cứu, tìm tòi không mệt mỏi và dũng cảm thực hiện hoài bão của mình để từ đó, hình thành cái mới, cái đẹp phù hợp với nhu cầu phát triển của thời đại. Lịch sử đã cho thấy bất kỳ trong giai đoạn nào đất nước ta cũng có những con người tài hoa, họ đã đi những bước tiên phong trên nhiều lĩnh vực văn hóa, chính trị, xã hội... để khai quang mở lối, rồi thế hệ sau tiếp tục hoàn thiện.

Trong chiều hướng ấy, Nhà xuất bản Trẻ xuất bản tập sách *Những người Việt Nam đi tiên phong* - nằm trong bộ sách KỂ CHUYỆN DANH NHÂN VIỆT NAM do nhà thơ Lê Minh Quốc biên soạn. Bộ sách này được thực hiện từ nhiều năm trước, đã nhiều lần tái bản. Nay theo yêu cầu của bạn đọc, chúng tôi sắp xếp lại nhân vật, bổ sung thêm nhiều hình ảnh, tư liệu nhằm phục vụ bạn đọc tốt hơn nữa. Do khuôn khổ có hạn, tập sách chưa thể đề cập đầy đủ các nhân vật như mong muốn, chúng tôi sẽ bổ sung thêm sau.

Về thứ tự của nhân vật, trước mắt chúng tôi sắp xếp theo lĩnh vực hoạt động.

Mở đầu tập sách là sử gia Lê Văn Hưu – người đặt nền móng cho nền sử học Việt Nam với tác phẩm *Đại Việt sử ký* hoàn thành năm 1272; là Tiến sĩ Đặng Minh Khiêm – người mở đầu cho thể loại vịnh sử Nam bằng chữ Hán. Cũng nằm trong lĩnh vực văn hóa của nước nhà, chúng tôi tiếp tục đề cập đến những tiếng tăm của thế kỷ XX

như họa sĩ Nam Sơn – người đã có công sáng lập trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương cùng Victor Tardieu – đào tạo nhiều thế hệ họa sĩ thuộc lớp đầu đàn của nền hội họa Việt Nam. Là nhà viết kịch Vũ Đình Long, người đã viết vở *Chén thuốc độc* công diễn năm 1921 tại Nhà hát Hà Nội – mà trong chuyên đề *Luớt qua một thế kỷ*, Hội khoa học lịch sử Việt Nam đã ghi nhận: “Vở kịch đã đi vào văn học sử và sân khấu Việt Nam với tư cách một sự mở đầu cho kịch nói dân tộc” (Tạp chí *Xưa-Nay* số 1/2000).

Chúng tôi cũng không quên được vai trò tiên phong của nhà thơ, nhà báo Thế Lữ, Phan Khôi, Tam Lang, Hoàng Tích Chu... đã có nhiều đóng góp không thể phai mờ trong lịch sử phát triển báo chí Việt Nam, văn học của nước nhà. Và chúng tôi cũng không quên những nhân vật khác. Đó là nghệ sĩ Nguyễn Đình Nghi – người đã có những bước tiên phong trong nghệ thuật chèo truyền thống; là nghệ sĩ Tống Hữu Định – người có sáng kiến “ca ra bộ” góp phần thúc đẩy sự hình thành và phát triển của loại hình nghệ thuật cải lương... Hoặc Nghệ sĩ Nhân dân Tạ Duy Hiến – người có công đầu trong việc hình thành loại hình nghệ thuật xiếc ở Việt Nam từ thế kỷ XX. Hoặc nhà báo Trần Tấn Quốc, người đầu tiên lập ra giải Thanh Tâm rất đáng ghi nhận, vì ông là người tiên phong góp phần tích cực để xóa bỏ thành kiến “xương ca vô loài” và nâng đỡ tâm hồn cho người nghệ sĩ về ý thức đem tài đức của mình cống hiến cho xã hội. Hiện nay, để phát huy ý nghĩa tích cực của giải thưởng này, Hội Sân khấu Thành phố Hồ Chí Minh đã tổ chức giải Trần Hữu Trang kế thừa công việc mà Trần Tấn Quốc đã khởi xướng từ thập niên 50 của thế kỷ XX v.v...

Riêng về lĩnh vực võ thuật của nước nhà, chúng tôi đề cập đến võ sư Nguyễn Lộc – người đã có công sáng lập VoViNam (Việt võ đạo) mà các thế hệ sau tôn vinh là Võ sư Sáng tổ. Ngoài phần võ thuật và tinh thần võ đạo, ông còn muốn giáo dục các môn sinh sau này của ông về danh dự của Tổ quốc. Nghĩa là thanh niên Việt Nam phải có phương pháp tự vệ mang danh dân tộc Việt Nam, tiêu biểu cho tinh thần tự chủ bất khuất của tiền nhân, để khi chiến đấu có được hùng khí, quyết đem vinh quang về cho Tổ quốc, cho môn phái.

Trong lĩnh vực phát triển kinh tế, trước hết chúng tôi đề cập đến nhà doanh điền Thoại Ngọc Hầu – đã trực tiếp chỉ huy đào và hoàn thành kinh Đông Xuyên nối liền Châu Đốc đến cửa biển Giang Thành (Hà Tiên) vào năm 1824. Sự kiện vĩ đại này được ghi nhận trong *Đại Nam nhất thống chí*: “*Từ đây đường sông mới lưu thông, việc biên phòng, việc buôn bán đều được hưởng mối lợi vô cùng*”. Về sau, trong lĩnh vực kinh tế còn có những nhân vật hoạt động sôi nổi, nhằm cạnh tranh với ngoại bang và qua đó, họ đã đóng góp nhiều tiền của cho phong trào yêu nước. Chúng tôi đề cập đến nhân vật Trần Chánh Chiếu – một trong những trụ cột của phong trào Duy tân, Đông du tại Nam kỳ. Có một điều rất thú vị, chính ông đã lập tập đoàn kinh tế đầu tiên ở miền Nam và cũng là người đã biết dùng công cụ báo chí để tạo trong quảng đại quần chúng ý thức mới trong kinh doanh thương nghiệp nhằm cạnh tranh với các thế lực tư bản ngoại quốc đang thống lĩnh trong lĩnh vực kinh tế của nước nhà. Nối tiếp vai trò tiên phong trong lĩnh vực này, chúng tôi tiếp tục đề cập đến những tên tuổi lừng danh khác. Đó là ông Bạch Thái Bưởi – “ông vua” của ngành vận tải đường thủy ở nước ta đầu thế kỷ XX – dám cạnh tranh với tư bản Pháp và Hoa Kiều khi mà nền kinh tế nước nhà đang bị họ thao túng nhiều mặt; là ông Nguyễn Sơn Hà – người Việt Nam đầu tiên sản xuất sơn theo công nghệ hiện đại để cạnh tranh với sản phẩm của người Pháp; là ông Trương Văn Bền – người đã vinh danh xà bông Việt Nam qua nhãn hiệu “Xà bông Cô Ba” v.v...

Để bộ sách thật sự hữu ích cho bạn đọc, chúng tôi rất mong được sự chỉ giáo, giúp đỡ chân tình của các học giả uyên bác, của các nhà sử học và của các bạn đọc xa gần để bộ sách này ngày một hoàn hảo hơn. Trước hết xin quý độc giả ghi nhận nơi đây sự biết ơn sâu xa của chúng tôi.

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

LÊ VĂN HƯU

*Người soạn quốc sử đầu tiên
của Việt Nam*

Thời Chiến quốc ở nước Tề có nhân vật Mạnh Thường Quân- tên thật là Điền Văn. Ông là người nghĩa hiệp và hiếu khách, thường nghĩ rằng, muốn làm nên sự nghiệp ở đời thì nhà võ phải có võ tướng theo hầu, nhà văn phải có văn nhân tài tử theo giúp. Vì thế khi kế nghiệp cha, ông bỏ tiền ra chiêu hiền đãi sĩ, để lại tiếng thơm trên đời. Ở nước ta vào thế kỷ thứ X, tại quận Cửu Chân, Châu Ái (nay là Thanh Hóa) cũng có một Mạnh Thường Quân như thế. Đó là gia đình ông Lê Lương, giàu có nhất trong vùng, làm đến chức Trấn quốc bặc xạ. Trong nhà ông trữ thóc đến 110 lẫm, nuôi 3.000 người khách, thường bỏ tiền ra để xây chùa, dựng miếu và dốc lòng làm việc thiện. Gặp lúc thiên tai, hỏa hoạn nhân dân trong vùng lâm vào cảnh đói rét thì ông đem thóc trong nhà ra phát chẩn. Thế lực của ông rất lớn nên ai ai cũng kính nể. Năm 968 anh hùng Đinh Bộ Lĩnh lên ngôi hoàng đế, nghe tiếng tốt của ông nên phong cho làm chức Đô quốc dịch sứ ở Châu Ái, lại ban cho hàm Kim tử quan lộc đại phu. Đến thời vua Lê Đại Hành chống giặc Tống, ông được giao chức Bặc xạ tướng công chuyên lo việc quân lương. Ông Lê Lương là ông tổ bảy đời của nhà sử học Lê Văn Hưu.

Lê Văn Hưu sinh năm 1230, là con trai của ông Lê Văn Minh và bà Đỗ Thị Hòa người làng Phú Lý (tên nôm là Kẻ Ry) nay là xã Thiệu Trung, huyện Đông Sơn (Thanh Hóa). Khi bà Hòa mang thai